

№ 173 Ә.Молдағұлова атындағы орта мектеп

Пәні: Дінтану

Сыныбы: 9"А"

Сабақтың тақырыбы:

**Қазақстандағы ислам
мәдениетінің
ескерткіштері**

Пән мұғалімі: Наурызбай Жұлдызай

I. Үй тапсырмасын сұрау

Қазақстандағы ислам діні. Исламның ғылым, білім, мәдениетке әсері.

“Әл-Фараби” тобы

“Асанқайғы” тобы

“Яссауи” тобы

“Әл-Фараби” тобы
“Асанқайғы” тобы
“Яссауи” тобы

Әр топ дайындаған жобасын көрсейді.

Шарты: Жалпы балы -5

III. Үй тапсырмасын бекіту

«Кім алғыр?» викторинасы

9 «А» сынып

Қазақстандағы ислам мәдениетінің ескерткіштері.

ҚАТЫСАТЫН ТОПТАР

“Әл-Фараби” тобы

“Асанқайғы” тобы

“Яссауи” тобы

1-
Адамда
р

2-
Түсінік-
тер

3-Қалған
мұра

А тобы

100
?

100

100

В тобы

200

200

200

С тобы

300

300

300

Д тобы

400

400

400

КІМ
алғыр

СҰРАҚ

Оңтүстік Қазақстан мен Жетісудың Х ғ.
қалаларында мешіттердің көптеп салына
бастағандығы туралы жазды:

1 тақырып-
100ұпай

ЖАУАП

Әл-Максиди.

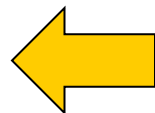
СҰРАҚ

Фараб аймағына қарайтын
Отырар қаласында туған
Шығыстың көрнекті ғалымы

1 тақырып-
200ұпай

ЖАУАП

әл-Фараби.

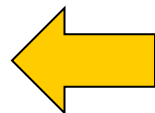
СҰРАҚ

**Адамның басы құбылаға қаратылып,
жанына ешбір зат қойылмай жерленген.
Мұндай жерлеу салты кімдерге тән?**

**1 тақырып-
300ұпай**

ЖАУАП

Мұсылмандарға

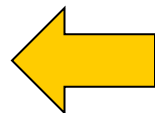
СҰРАҚ

Ислам дінінің негізін қалаушы—
Мекке қаласының тұрғыны

1 тақырып-
400ұпай

ЖАУА

Мұхаммед

СҰРАҚ

**Мұсылмандардың қасиетті
айы, күні, түні?**

**2 тақырып-
100ұпай**

ЖАУА

Рамазан, жұма, қадір.

СҰРАҚ

Мұсылмандардың Қасиетті кітабы

2 тақырып-
200ұпай

ЖАУА

Құран.

СҰРАҚ

Ислам дінінің негізін қалаушы
Мұхаммед қай қаланың
тұрғыны?

2 таңырып
300ұпай

ЖАУА

Мекке.

СҰРАҚ

Арабтар көрші елдерді
қандай ұранмен жаулап
ала бастады?

2 таңырғып
400ұпай

ЖАУА

Соғыс

СҰРАҚ

Қожа Ахмет

Яссауиден қалған мұра

3 тақырып-
100ұпай

ЖАУА

Диуан-и хикмет

СҰРАҚ

Махмуд Қашкари
еңбегінің аты.

3 тақырып-
200ұпай

ЖАУА

«Диуаны лұғат ат — түрік»

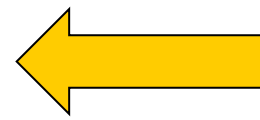
СҰРАҚ

«Қырында киік жайлаған», «Алты
атанға қос артып», «Әй, хан, ме,
айтпасам білмейсің» атты
толғаулардың авторы кім? **3 тақырып-
300 ұпай**

ЖАУА

Асанқайғ

ы.

СҰРАҚ

Х ғ. басында қай әулеттің негізін қалаушы Сатұк хан ислам дінін қабылдады?

3 тақырып-
400ұпай

ЖАУА

карахандар

БЕИ НЕ СТУДИЯҒА

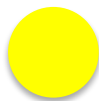
ХОШ КЕЛДІҢІЗДЕР!

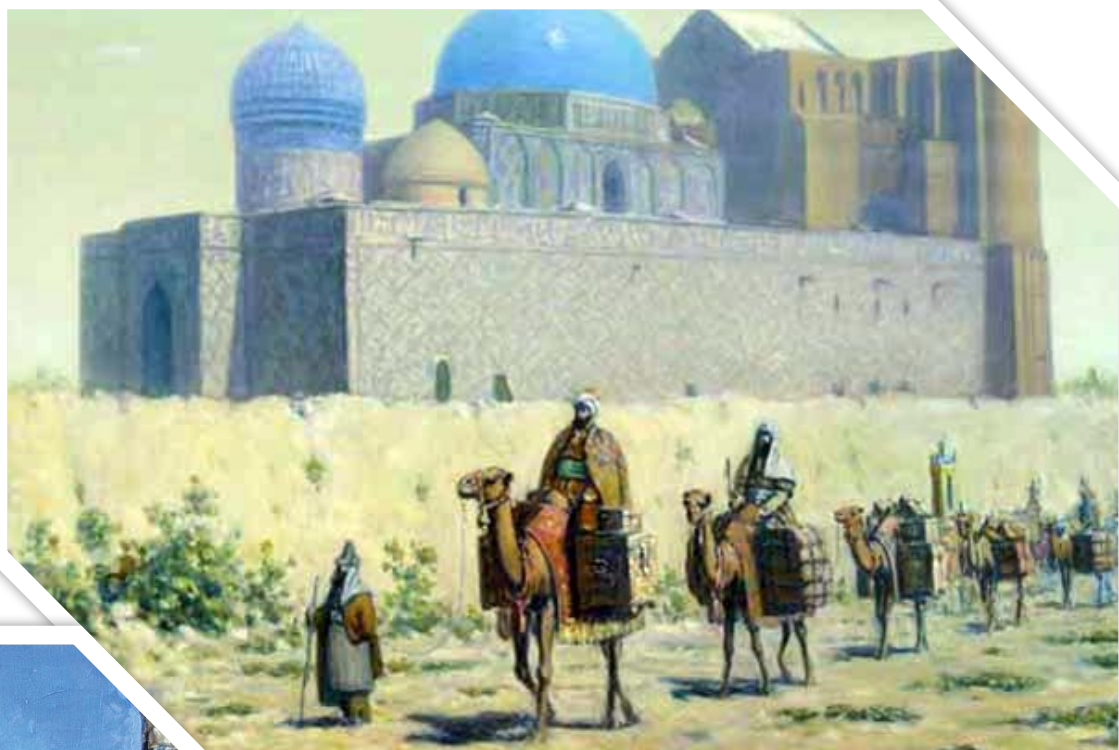

**Әзірет-Сұлтан мемлекеттік
тарихи-мәдени
қорық-мұражайы**

ҚОС
У

1-
БӨЛІМІ

**Әзірет-Сұлтан мемлекеттік
тарихи-мәдени
қорық-мұражайы**

ҚОС
У

2-
БӨЛІМІ

I. Жаңа сабақты түсіндіру

Қазақстандағы ислам мәдениетінің ескерткіштері.

Термин сөздермен жұмыс.

1. Гуманизм		1. қарт, қария кісі
2. Діни экстремизм		2. дінді саяси мүддеге қызмет еткізіп қоюға көзделген идеологиялық тәсіл.
3. Шейх		3. өз дінін таратуға үмтылу, уағыздаушылар
4. Таухит		4. Алла қаласа
5. Құрбан		5. Аллаға жақындау ниетімен Құрбан айт күндерінде арнайы шалынатын малдың аты.
6. Пір		6. дін мен феодал құрсауынан шыққан адам баласының еркіндікке жетуін мақсат еткен әлеуметтік қозғалыс.
7. Миссионер		7. тәлім-тәрбие беруші.
8. Халифа		8. өкіл, орынбасар
9. Әулие		9. берілгендер, достар, киелі жандар
10. Иншалла		10. иман келтірудің бірінші шарты.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖҰМЫС

Ғұламалардың еңбектерінен
үзінді оқу

“Әл-
Фараби”
тобы

“Асанқай
ғы” тобы

“Яссауи”
тобы

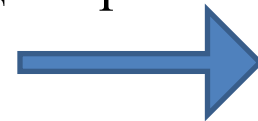

ҚОРЫТЫНДЫЛАУ

«БҰЛ КІМ?»

Әр дұрыс жауапқа 1 балл беріледі.

- Түрік дәуірінде емір сүрген түрік тайпалары сөздерінің жиынтығы. Ол бұл еңбекті жазудан бұрын елі мен жерін түгел аралап шыққан және кітабы қалай аталады?
- Өзінің еңбегі туралы: «Арабша, тәжікше кітаптар көп. Ал бұл — біздің тіліміздегі тұңғыш даналық жинақ» деп баға берген кім және жинағының аталуы қалай?/
- Қай ғұлама еңбегін Сүлеймен Арслан ханға сыйға тартқан және бұл еңбегі үшін оған қандай лауазым берген?
- Қарахан мемлекетінде даңқы шыққан ақын кім және оған қандай баға берген?
- Ахмет Игүнекидің шын аты кім?
- Ел ішінде ғұлама ақын, Хакім ата аталған кім?
- Махаббаттағы адалдықты жырлаған поэманы кім жазды, қалай ата-лады?
- Махмұт Қашқаридің шын есімі кім, қай жылдары өмір сүрген?
- Жүсіп Баласағұнның толық есімі кім және өмір сүрген жылдары
- XII ғ. өмір сүрген. ғылым мен білімнің дамуына белгілі үлес қосқан ғұлама Фарабилерді ата
- Түркітілдес тайпалардың бір-біріне жақындығын зерттеген кім?

ҚОРЫТЫНДЫЛАУ

**Білім сапасының сертификатын
тапсыру**

ҚОРЫТЫНДЫ ТЕСТ

- «Бұл кім?»

Әр дұрыс жауапқа 1 балл беріледі.

- Түрік дәуірінде өмір сүрген түрік тайпалары сөздерінің жиынтығы. Ол бұл еңбекті жазудан бұрын елі мен жерін түгел аралап шыққан және кітабы қалай аталады? (Махмұт Қашқари, «Диуани лугат ат-түрік»),
- Өзінің еңбегі туралы: «Арабша, тәжікше кітаптар көп. Ал бұл — біздің тіліміздегі тұңғыш даналық жинақ» деп баға берген кім және жи- нағының аталуы қалай?/Ж. Баласағұн, «Құт негізі — білік» деп аталады)..
- Қай ғұлама өз еңбегін Сүлеймен Арслан ханға сыйға тартқан және бұл еңбегі үшін оған қандай лауазым берген? («Құтадуғу білік» еңбегі үшін «Ұлы хас-хажип» деген лауазым алған Ж.Баласағұн).
- Қарахан мемлекетінде даңқы шыққан ақын кім және оған қандай баға берген? (Ахмет Игүнеки, оған «ақындардың ақыны, даналардың көшбасы» деп баға берген).
- Ахмет Игүнекидің шын аты кім? (Әдіб Ахмет Махмұтұлы).
- Ел ішінде ғұлама ақын, Хакім ата аталған кім? (Сүлеймен Бақырғани. Ақын халықты имандылыққа шақырады).
- Махаббаттағы адалдықты жырлаған поэманы кім жазды, қалай ата- лады? (Әли ақын, «Жүсіп- Зылиха»).
- Махмұт Қашқаридің шын есімі кім, қай жылдары өмір сүрген? (Махмұд Хусейін ибн Мұхаммед Қашқари (1030-1090 ж.ж.)).
- Жүсіп Баласағұнның толық есімі кім және өмір сүрген жылдары (Жүсіпхас хажип Баласағұн, 1021-1075 ж.ж.)).
- XII ғ. өмір сүрген. ғылым мен білімнің дамуына белгілі үлес қосқан ғұлама Фарабилерді ата (Исхакәл-Фараби, Жаухари әл-Фараби, Ахмад әл-Фараби).
- Түркітілдес тайпалардың бір-біріне жақындығын зерттеген кім? (Махмұд Қашқари).

Термин сөздермен жұмыс.

Гуманизм	дін мен феодал құрсауынан шыққан адам баласының еркіндікке жетуін мақсат еткен әлеуметтік қозғалыс.
Діни экстремизм	дінді саяси мүддеге қызмет еткізіп қоюға көзделген идеологиялық тәсіл.
Шейх	тәлім-тәрбие беруші.
Таухит	иман келтірудің бірінші шарты.
Құрбан	Аллаға жақындау ниетімен Құрбан айт күндерінде арнайы шалынатын малдың аты.
Пір	қарт, қария кісі.
Миссионер	өз дінін таратуға үмтылу, уағыздаушылар
Халифа	өкіл, орынбасар
Әулие	берілгендер, достар, киелі жандар Алла қаласа
Иншалла	